

Nro 8.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Januariusnak 28 dik napján 1794.
esztendőben.*

Nagy Britannia.

Külömb-külömbféle környülállásoknak és történeteknek szele fúj a' német tengerről, a' Brittusokról. — Lord *Fox* az anti-ministerialis, avagy nem udvari résznek bálvány-istene, mindennap több több követőket kap. Úgy hallatik, hogy őt' fogná a' nép az el kezdetitendő Parlamentomban *Scherifnek*, az az, maga szószóllójának választani. (g).

(g.) *Serif* avagy *Scherif*, eredetére nézve *Arabiai* szó, és jelent mind eredetere, mind mel-

Londonban még mostan is gyakran szó vagyon az Anglus hajó seregnek Frantzia Ország földjére való ki szállásáról, melly szándékjokban fognak é bődögülni, avagy nem, a' következő idő fogja meg mutatni. Néhány mély tudományú, és e' világ politica folyamattyának rejtekes kamarájába mélyen bé tekintő Anglusok illetén meg jegyzést tesznek, a' jelenvaló Frantzia revolutióról: Hogyha, *úgymondnak*, egy *Wasingtonya*, *Franklinnya*, *Gátese*, és *Adámsa* lett volna a' Frantzia nemzetnek; hogyha az Ámerikabelieknek példájokat követte, és tulajdon tartományait őrzötte, 's idegen fejedelmeknek birtokaira nem ásétozott volna — hogyha erköltsi jósággal és egyenes szívüséggel elegyítette volna polgári alkotmányának részeit: egész Európa ellen fogatossabban és hathatósabban védelmezhetne volna magát. De mivel minden égyházi és polgári erköltsbeli minémüségek semmivé tétetett; bátor más idegen fejedelmek békét hadgyanak is nékiek, mindazáltal önnön magok fogják magokat el temetni. Égy természetesen heves indulatú, könnyen gondolkozó, héjjáavalóságban gyakorlott, és búja nemzetet a' gyilkossághoz szoktatni, éppen annyi, mint magok közt égy egymás öldöklésére oktató iskolákat fundálni. A' tapasztalás bizonyítja, hogy az öldöklő tudománynak tanítványai nem héjjában töltötték abban való gyakoroltatásoknak idejét. Sokkal szabadabb a' gályán dolgozó rab a' vas bilintsben, mint *Roberts-pierre* a' Jakobinusoknak óráló - székében. A'

tóságára nézve, nagy és nevezetes embert. →
Török Országban Serifeknek neveztetnek Mahometnek leányától származott unokái, a' kik azzal különböztetnek meg a' több Törököktől, hogy valamint a' Török Császár önnön magánygy ok is zöld turbánt viselnek fejeiken. Nagy

gályán vasban dolgozó rabnak élete a' törvényeknek védelme alatt vagyon; ellenben *Roberts-piere* éppen nem hizelkedheti avval magának, hogy ő hátorságban lehetne a' Fr. constitutió mellett. Hát ugyan alább való tekintetben vóltanak é hallánál a' nép előtt *Brissót, Orléans, le Brün, Custine, Lukner* s. a. t.? még is minémü vége leve mindnyájoknak? mit használtak magoknak és familiájoknak avval, hogy XVI *Lajos* törvényes királyok ellen öszve esküttenek? azt, hogy önnön magok is áldozattyaivá lőnek a' dühösködő népnek, örökségeik pedig prédájáva a' vért szomjúhozó *Jakobinusok* klubjának. Tegyük fel, hogy nem sokára békesség leszen, hát ugyan minémü következesei fognak lenni a' külömb-külob-féle értelmekkel küszködő fejeknek? miként fognak le tsendesedni a' vér-ontáshoz szokott kezek?

Frantzia Ország:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' *Magyar Kurir* 5-dik datájának 67-ik és következő lapjain kezdettük Erd. Olvasóinkal közleni azon iskolai igazgatásnak és tanításnak módgyát; melyet a' Frantzia N. Gyűlés az alsóbb, avagy elementáris iskolákra nézve meghatározott, és ki hirdettetett a' Fr. tartományokban. Most már annak el maradtott zikkelyeit is kívánnyuk elő adni.

7. Az iskolákba küldettendő gyermekeket hat esztendőn alól, és 8 esztendőn felül nem lehet az illetén elementáris iskolákba küldeni;

H 2

Britanniában azok neveztetnek Serifeknek, a' kik a' Parlamentominak kezdetében szószóllóká választátnak a' nemzet által; és ezek az első Parlamentomban az Előülők:

sem pedig három esztendőnek előtte ki nem lehet őket onnan venni. Mindenkor a' bónapnak első napján kellekik őket az iskolákba bé adni, és mind az esztendejét, mind a' napját iskolákba lett bé vitetéseknek fel kellekik jegyezni.

8. Az ollyatén atyák, anyák, tótorok, és gondviselők, a' kik ezen fel tételeket bé tellyesíteni, és magzattyaikat 's gondviselésekre bizott gyermekeket annak idejében az elementáris iskolákba bé vinni el múlatándják, elsőben is pénzbeli birságra fognak büntettetni. Az illyetén pénzbeli birság közönséges adajoknak egy negyed részét fogja tenni. És hogyha másodszor is vétkezni tapalztattatnak ezen közönséges törvény ellen, polgári jussaiktól 10 esztendőre meg folztattatván, úgy fognak tartattatni, mint a' hazának el-
lenségei.

9. A' közönséges tanító férfiaknak és asszonyoknak, sem aztalt, sem a' közönséges tanításon kívül, magános oktatást adni az ifjaknak szabad nem leszen, és sem szüleiktől, sem gondviselőiktől, valamelly szin alatt ajándékot elvenni. — Minden fertály esztendőben meg fogják tanításoknak jutalmát nyerni.

10. A' melly ifjak 20-dik esztendejek előtt sem semmi tudományt és mesterséget, sem semmi hasznos kézi mesterséget nem tanúltanak, polgári jussaikkal 10 esztendeig nem élhetnek. Hasonló büntetések fog lenni az ollyatén szüléknek, és tótoroknak, a' kik ezen törvény ellen vétkezéndenek.

11. Ez az elementáris iskolákra nézve hoztattott törvény az Országának minden osztályai-
ba küldetessen meg, hogy annyival hamarabb legyen annak bé tellyesitetése.

A' felsőbb iskolákra nézve még ekkorig semmi sem határozott meg. A' közép iskolákra nézve (*coles centrales*) fel tétett plánum pedig már munkában vagon. Ezeket is fogjuk idejében Erd. Olvasóinkal közleni.

Frantzia Országának egyéb nevezetes történeteit is méltó meg olvasnunk. Valamint *Tulónnak*, úgy *Alsatziának* vissza vétele is rendkívül való örömet szerzett a' Jakobinusoknak. — *Landaunak* ostrom alól lett fel szabadittatása múlt hólnapnak utolsó napján adattatott *Páris* városának tüdára, mellyen való örömben azt végzették a' Jacobinusok, hogy a' *Landaui* őriző seregeknek egy szerentsét kívánó levél küldetessen. — *Januar.* első napján az Orátor székbe menvén fel *Barrere*, ekként kezdette beszédjét: „A' *War* folyó vize mellett zengedezett győzedelmi kiáltásoknak hangja már most a' *Rajna* vizének partjairól is hozzánk érkezett — valamiképen a' *Vendei* osztályban, úgy északon és délen is ellenségeinknek holt testeiken fog a' Fr. köz társaság fel épülni. Az ellenségnek reguláris seregei, fegyverben gyakorlatlan hadunk által verettek vissza, kiket ellenségeink tsúfosan *Carmaglonoknak*, az az, haszontalan, sohonnai gyűlevész népnek neveztenek. *Tulón* városának vissza vételését seregeink hazájokhoz való nagy szereteteknek, és bátorságoknak; *Landaunak* ostrom alól lett fel szabadittatását pedig, az őrző seregek állhatatosságának tulajdoníthatjuk. A' monarchiákban lévő történeteknek írói azt mondták, hogy a' Frantziáknak ellenségeikre való ütéseknek tüze csak egy 's két szempillantásig tartó. *Landau* bizonyosság, hogy állhatatosságok egyenlő bátor szívekkel. — Minekutánna *Fort-Louisnak* bé zároltatását ki jelentette volna, eleven színekkel festette le a' Frantziáknak múlt elzendőben nyert győzödelmeiket. Egyébb, úgy *mond*, immár hátra nints, hanem hogy a' *Pyreneus* hegyek az ellenségtől ki üresítesenek, hogy

Conde, Valencia, és Quesnoy vissza vétették, és hogy *London*, melly az egész világon uralkodni akart, illendőképen meg büntettessen. Négy hólnapokig tartotta magát a' *Landaui* őrizet, minekutánna 25 ezer bombák hányattattak volna abba bé. Annyira nevedett már ottan az éhség, hogy három héttől fogva ló, matska, sőt egér-húst kellett a' lakosoknak enni, kenyért is korpából és zabból sütöttének magoknak, egy font nádméz 80, egy lúdat 100 livránál alább nem lehetett meg venni. Egy *Landaui* kenyér sütő kibék házat egy bomba fel gyújtotta, nem gondolván örökségének vezedelmevel, a' fegyveres ház tűzének óltására futott, így szólván: *Az én hajlékom egy magános embernek jószága, én pedig egészen a' Fr. köz társaságnak tulajdoná vagyok.* — Illyetén kerkedő beszédjei után, következő végzéseket hozatott a' N. Gyűléssel: 1. A' *Rajna* és *Mosel* mellett táborozó seregek és *Landau* városa érdemessé tették magokat a' háza iránt. — 2. Adják tudtára a' N. biztosok a' N. Gyűlésnek azoknak a' vitézeknek neveiket, a' kik hadi virtusaik által magokat meg különböztették. — 3. Olstogassanak ki közöttök polgári meg jutalmaztatást. — 4. Jegyeztessék fel azt a' kárt, mellyet *Landau*nak, és annak környékének lakosai szenvedtek az ostromló ellenség miatt. — 5. A' fellyebb említett kenyér sütőnek nevét is jegyezzék fel, és küldgyék meg a' N. Gyűlésnek.

Az ifjú *Custine*, néhai gillotinirozott *Custine* Generálnak fia, 25 éltendő, a' ki ennek előtte a' királyné lovas regimentében kapitány, *Dumurier* alatt *Berlini* követ, onnan lett vilzizátérése után *Luckner* Maresal Generál adjutánsa vala, sok tanúbizonyságok által meg győztetvén arról, hogy ő a' Fr. nemzet külső és belső ellenségeivel egyet értett, és minden úton módon azon iparkodott volna, hogy azoknak szabados bé menetelt készítsen a' Frantzia köz társa-

ság tartományaiba való bé menetelre, ezen folyó hólnapnak 4-ik napján *Lukner* Marsallal égygyűtt, a' ki hasonló vétkekkel vádoltatott, halálra sentenziáztatott a' revolutionalis szék által. — Az utólsóbb születésére nézve *Bavarus*, és 72 ezten-dős ember vólt, a' ki a' hét eztendei háborúban egy *Hannóverai* *corpust* commandirozott, azon háborúnak végződése után pedig mint Generál Lajtínánt, Frantzia szolgálatba lépett által, és 1792 eztendőben a' Frantzia Rajna és északi ár-mádiát kórmányozta.

A' *Tulonban* lévő *N.* biztosoknak későbbi je-lentések szerént, 250 Spanyol affzonyoknál, 250 Anglusoknál és Spanyoloknál többen maradtanak *Tulonban*, sem idejek, sem módjok nem lévén a' hajókra való menetelre. Az ispotályokban is 2000 beteg és sebes katonáknál több maradt az égygyesült seregek közzül. A' kikötő helyben lé-vő viz tele vólt a' vízbe fúlladott embereknek hólt testeikkel. A' vízbe hólt és le vágattatott embereknek számát allig lehet meg számlálni. — 20 ezer lakosnál többen hagyták el honnyaikat, és rész szerént Angliába és Spanyol Országba, rész szerént pedig Szárdiniába és Nápolyba költöztenek. — Dec. 24-dik napján 133 ember, kik rész szerént *Tuloni*-lakosok, rész szerént katonák vóltanak, lövettettek agyon a' tábor előtt, ha-sonló ki menetele vólt 15 hajós tífztnek. — A' Spanyol és Anglus vitorlák még sem szedettek le az ott maradt hajókról, mellyet azért miveltek a' pátrióták, hogy az eleséges idegen hajók oda menvén keleptzésekbe keritessenek, a' miuthogy 10 hajónál több került illyen módon már körmök kö-zé. Az azokon lévő idegen hajósok rabságra vi-tettek, a' közöttök lévő Frantziák pedig minden törvény tétel nélkül agyon lövöldöztettek.

Annyira gyűlölik *Pith* Anglus ministert a' Frantzia Jakobinusok, hogy égynéhány városok-ban meg égettették a' képét. — A' *Tulonból* ki

költözött Rojalistáknak hátra maradtott jószágok két millióra betsültetik, ebből, és a' N. Gyűlés által rendeltetett egy millióból minden *Tulón* alatt vitézkedett katonának 100 livraja jutott, eggyaránt osztatván fel mind a' tisztek, mind a' köz emberek közt a' jutalom. A' Spanyolok 9 Fr. hajót égettének ottan meg, az Anglusok pedig 4-et vittének el magokkal. Ezen kártételnek ki pótolására azt végzette a' N. Gyűlés, hogy minden Fr. Köz. Társasághoz tartozó kikötő helyekben annyi hajók készíttessenek, a' mennyit a' kikötő hely magában bé foglalhat, a' melyekhez való matériálékat a' déli osztályokban lévő N. biztosoknak kelletik meg szerezni. Minden közelebb fekvő osztályokban lakó kömivesek tartóznak *Tulónba* menni, és az ott lévő kikötő helyet, és nemzeti épületeket meg jobbitani. — Sok imitt amott el szélledett Rojalisták el fogatattak, és 200-nál többen ölettettek meg közöttük. *Bcestiába* érkezvén *Tulón* vissza vétetésének híre, az egész ottan lévő *Frantzia* flotta ágyú ropogtatásokkal nyilatkoztatta ki azon való örömet. — Minap azt a' végzést hozta a' N. Gyűlés, hogy minden ostrom alá vétetett városokban lévő lakosoknak eleségek, pénzek, ruhájok, s. a. t. közönséges haszonra fordíttasson, 's egyenként elosztattasson fel a' benn lévő lakosok közt. *Sic vos non vobis nidificatis aves; sic vos non vobis mellificates apes.*

Nantesben, Angersben, Ancenisben, (*Pictaviumnak* és *Kis Britannianak* városaiban) annyira szaporodott a' tömlöztökre hányattatott szerentsetlen Rojalistáknak számok, hogy azoknak meg lövöldöztetések és gvillótiniroztatások sok időt lopott el. Mellyre nézve, hogy annyival könnyebben 's hamarább ki végeztessenek e' világból, hajókra rakatnak, a' *Ligeris* folyó vizén lebo'sáttatnak, 's ágvú golyóbisok által el súlylyesztetnek. — Hány száz ezer embert meg nem eméltett immár ez a' gonosz *Frantzia* revolutió!

A' *Bétsi* udvari újság többek közt így ír Frantzia Országának jelenvaló állapotjáról: A' Rojalistáknak vezedelmekről való hírekkel tele vagynak a' *Párisi* levelek. *Talmont* hertzeg egy nevezetes feje a' királyt kívánó seregnek *Fougeres* alatt, *Buzot* ex députátus, ennekelötte a' Calvadósi osztálynak Fiscalis procurátora el fogatattván Párisba vitettek, az utólsóbb, kinek fejére már annakeelőtte jutalom tétetett, minden processus nélkül gvillotiniroztatott. — A' Rojalistáknak széllyel lett üzetterések után, igen sok tolvajok tartózkodnak imitt amott az erdőkben, és sok erőszakos tolvajságot vísznek végbe; de azt is utánna telzi a' *Bétsi* udvari újság, hogy ezen hírek nem hitelesek, mivel a' közelebb való tudósítások szerént, a' Rojalistáknak ármádája reá megyen száz ezerre.

Egy szép anekdotát olvasunk egy közönséges levélből, hogy tudnillik a' Rojalisták közt szolgáló parasztok el hitették azt magokkal, hogyha szintén meg ölettetnek is a' vallásért és királyért viselt hadakozásban, harmad. nap múltván ismét fel fognának támadni. Egy égyügyű paraszt asszony, ebbeli bizodalomban lévén, az ütközetben el esett férjét haza vitte, 's harmad. nap múltván, a' midőn t. i. ideje vala fel támadásának, nagy vendégséget készített, hogy a' más világon való bújdosásában el lankadt férjét jól meg vendéghelhesse. Szomszéd asszonya történetből hozzá menvén, tudakozza szorgalmatosságának okát, mellyre a' házi gazdasszony azt felelte, hogy férjének fel támadását várna, 's annak számára sütné 's főzne, szomszéd asszonya kamarájában el rejtetett férjének testét meg nézni ment, 's felette el ájult a' büszködött szag miatt. A' szegény özvegy asszony héjában várakozván mind a' meg. határozott harmadik, mind a' következő napokon férjének fel támadása után, végtére azzal vigasztalta magát, hogy férje nem a' kégyelemnek állapottyában halván meg, eztenedővel azután fogna fel támadni, addig pedig meg.

tisztítottai gyakorlott bűneitől. Hasonló anekdoták hallottam *Brandenburgiában* laktomban a' hét évtendőig tartott háborúban meg holt Orosz katonákról. Ezekkel is elvala hitettetve, hogyha Németországban agyon fognák magokat lövettetni, a' vagy vágattatni, hazájokban bizonyosan fel fogának támadni; a' minthogy hiteles embereknek szájaikból hallottam, hogy a' szegény oroszok minden irtódzás nélkül mentenek a' más világra, és akármelly veszedelemben forgottanak is, sem nem hátráltanak, sem pardont nem kívántak magoknak adattatni.

Hadi Történetek és Környülállások.

Az udvari hadi Cancellária által múlt szombaton közönségessé tétetett jelentésben a' vagyon, hogy e' folyó hólnapnak 9-dik napján 600 lovas Frantzia ment a' sűrű ködnek kedvezése alatt *le Cateau* és *St. Benin* közt állott tábori ör-állóink ellen, 's vissza is tölta azokat, a' kik legközelebb lévő vigyázatokhoz vonván 's kaptosolván magokat, olly derekasan vitézkedtenek, hogy kéntelenek vóltak amazok meg fordúlni, 's elébb állani, a' melly velek való kis tsatában csak egy magyar hufzár holt meg, 's egy esett sebbe.

Jan. 11-dik napján költ levelében azt írja *Koburg* hertzeg, hogy *Cambray*, *Bouchain*, és *Arlecux* vidékén nagyon öregbedik a' Fr. seregeknek számok, és hogy minden készületeikből azt lehet sajditani, hogy *Denaing* 's *Douchy* mellett fekvő ör-álló seregeinkre akarnak tsapni, fognak é fel-tételekben bódogólni avagy nem, meg mutattya a' következő idő.

Monsból iratik, hogy e' folyó hólnapnak 9-dik napján, kemény ágyú ropogás hallattatott.

oda nem mész, de hol, és minémű ki menettel, még ekkorig sem tudhattuk. Ugyan onnan jött levelekből olvassuk, hogy egész erejeket *Ryssel* vidékére húzzák a' kakasok, a' hová immár 4000 sántázók is érkeztenek. *Popering* környékén gyakran ki üt az ellenség, és a' mi szemei eleibe akad, el prédálja. Jan. 7-dikén egy *Locheven* nevű Austr. Flandriai helységre rohantak, a' templomot ki pusztították, a' házakat fel prédálták, 's végtére onnan lett ki menetelekkel meg is gyűjtötték. Haem bezeg tromfot tromfál ütöttek a' Hannoveránusok is, mivel bé tsapván a' Frantzia helységekbe, öt vagy hat falut egészlen fel prédáltak. Mindenütt vissza veyén az Austriai seregek a' Frantzia külső vigyázatokat, már most *Flimmesben* tanyáznak, melly által minden *Ryssel* és *Dovay* közt való égyesség két felé szakasztott.

A' felső *Rhenanusi* kerületben fekvő Austriai seregeknek táborában, e' folyó hólnapnak 19-dik napján költ levélben a' vagyon a' többek közt fel jegyeztetve, hogy minekutánna a' Frantziák rendkívül való kélzületeket tettének volna *Fort-Louisnak* ostromlása iránt, az ottan lévő Austriai kórmányozó *Laurer* Generál-Májor, az előtt harmad nappal, éjjeli 9 és 11 óra közt a' várat ki üresítette, minden erősségeit le rontatta, már annakelőtte minden magazinumot, hadi eszközöket és szerszámokat a' Rajna vizén által vitetvén. — Mellyről viradtakor tudósítatván a' Frantziák, a' haizna vehetetlen erősséget ismét el foglalták.

Frantzia Generál *Loche* segédje el fogattatván a' miénk által, azt vallotta, hogy semmi egyéb fel tételek nem vólt a' Frantzia seregeknek Német Birodalomba lett bé ütésekben, hanem hogy azon tartományokat ki pusztítsák, 's alkalmatlanokká tegyék arra, hogy az égyesült seregek ottan jövő tavaszon tábori üthessenek,

Manheim vidéköl azt írja egy velem levelező vitéz barátom, hogy az alatt, míg imitt amott satoltak, és pusztitának a' *Frantziák*, más részről *Germersheim* és *Speyer* vidékén keményen bé sántzollyák magokat.

Olafz Országból is az a' hír érkezett legközelebb hozzánk, hogy 10 ezer emberre való kvártélyt készítettek a' *Frantziák* a' *Nizzai* Grófságban, azoknak a' seregeknek bé fogadásokra, a' mellyek *Tulón* alól a' Szárdiniai király ellen küldettettek a' N. Gyűlés által. Az onnan és *Sabaudiából* ki költözött lakosoknak örökségeik eladattatnak, még pedig drága árron, úgy hogy, a' melly jószág 3 's négy ezer livrára beültelt, tiz 's tizenkét ezer livrán is el ment.

Elegyes Tudósítások.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cs. K. Generál *Beaulieu* 6000 főből álló sereget vitt *Trier* városának fedezésére. Az egész *Treviri* választó Fejedelemségben lévő lakosok fegyvert fogtak hazájoknak oltalmazására. Januariusnak első hetében 30000 fegyveres lakos gyűllött e' végre öszve, és hogyha a' szükség kívánni fogja, még égy, sőt két annyi is kiálhat. A' *Coblentzi* Káptalan minden szükségtelen ezüstét a' pénzverő műhelybe küldötte, és a' háború alatt semmi interest nem kíván magának fizettetni. — A' *Brunsvigiai* uralkodó hertzege, a' Prussiai hadakozó seregeknek fő kormányozója sok új flintát küldött *Koblentzbe*, a' végre, hogy a' lakosok közt ki oltattassanak.

Kreuzenachba bé menvén a' *Frantzia* patriótá seregek, igen kégyetlenül bántak a' lakosokkal, pistolokat, és bajonétákat tartván a' férfiaknak, asszonyoknak, és hajadonoknak melylyeikre, minden pénzeiktől, zseb óráiktól, zsepőkjök tsattaitól, köntöseiktől, s. a. t. meg foz-

tották őket. Ennekfelette a' kormányozó Frantzia Generál 300 hordó bört, 80 ezer font kenyéret, szénát, abrakot, és tüzi fát a' mennyi szükséges, és három millió livrát parantsolt magának adattatni, a' bört minden haladék nélkül, a' kenyéret pedig 24 óra alatt, hozzá téven ezt is, hogyha nem fognak engedelmeskedni, az egész várost pórrá égetleti.

Manheimi levelek szerént, beteg ágyban fekszik Gróf *Wurmser* Schveczingenben.

Sievers Orosz követnek Pétersburgba lett visszahivattatása nagy nyúghatatlanságba ejtette a' Lengyel Országai Senátorokat, és a' mint a' szél fúj, újjobban közönséges Gyűllés fog *Varsó* városában tartattatni.

Úgy hallatik, hogy *Dügommier* Fr. Generál, a' *Tulonnál* diadalmaskodott pátrióta seregek közül 15 ezer embert vitt a' Spanyolok ellen, a' kik *Perpignant* erős ostrom alá akarták zárni, mellyben sokkal előbb bődögülhatnának, hogyha az égyyesült Spanyol és Anglus hajó seregek, mellyek *Langvedociától* nem meffze láttattanak, oda bé férkezhetnének.

Volksheimban, a' Moguntziai V. Fejedelemségnek égyik városkájában három száz dragonyos égy egész escadron Frantiát ki üzött elmés találmánya által, t. i. a' nevezett helységnek alsó részéhez nyargalván, nagy lármát csináltak, kiáltoztak, intettek, mintha ugyan egész escadron követte volna őket, mellyen meg szeppenven a' kakasok, sebes vágatva ki nyargaltak a' városból, mellyet' egészlen fel akartak prédálni.

A' múlt esztendei táborozásban sokat szenvedett, és meg kevesedett Szász regimentek helyett, újjabb regimentek fognak Saxóniából a' Rajna vize mellé marsirozni.

Az Angliai földmivelés mesterségnek gyarapítására fel állitatott tudós Társaság paratolatot kapott a' ministeriumtól, hogy az Országnak minden környékeiben lévő földmivelésnek, és termékenységnek állapotját szorosan jegyezné fel, a' mellyből által lehessen látni, mellyik birtokos lakos fizethet több adót, mellyik kevesebbet. Még eddig minden külömbség nélkül 1 sillinget (egy Silling teszen Angliában 26 és fél krajtzárt) kellett egy hólid földtől fizetni, még pedig a' földnek minémiségére való tekintet nélkül. Úgy gondolkodik Pitti minister, hogy ez egy jó kút-fő fog lenni, mellyből a' jelenvaló háborúnak folytatására elegendő hadi költséget lehet ki meríteni.

A' selyem fabrikánsok egy közönséges instanziát irtanak az Angliai szép nemnek, mellyben azon esedeztének, hogy a' jelenvaló háború alatt mindnyájan, a' kiktől tsak lehetséges, selyem köntösöket viselleyenek, másként köldülésre fognak a' selyem mivesek jutni. Ezen esedező levélnek volt is foganattya, mivel a' királyné neve napján minden fő dámák selyem köntösökben jelentenek meg az udvarnál.

Magyar Ország:

Aradon 3. dik Jan. 1794. Szokásban vagyón az itten körül belől fekvő német helységekben a' nevezetes napok előtt való napnak estéjén lövöldözni, a' melly rossz szokás imitt amott sok rosszat okozott immár. Itt is egy gyermek a' másíknak kezéből ki vétén a' puskát, tulajdon kezét el lötte, mert széllyel szakadván a' puska, széllyel horta a' gyermek kezét, nem tudatik még él é vagy nem, mivel olly erek szakasztattak el, a' mellyekből folyó vért nem lehet el állítani.

Nagy meg rémulést okozott az ide való lakosok közt az a' hir, a' melly azt hinti vala

mindnyájunknak füleibe, hogy az ide jövő Frantzia foglyok pestisesek vólnának. De már most mind ez a' rossz hír, mind az által okoztatott félelem meg szűnt, mivel azt írják *Temesvárról*, hogy 500 oda vitetett Frantzia rabok közül ketőnél több meg nem hólt, 's azok is pedig hófz-as betegségek után.

Dunán túl való kerületből, a' tó-közből.

Uj-esküttetés módja. (Farsángi darab)

Égy parasztnak mintegy 23 ezrtendős fija annyira meg szeretett egy körülötte szolgáló leányt, hogy a' házassági szövetséget néki meg igézné. — Ezt meg halván az ifjú apja, el anynyira örvendett rajta, hogy fel tette magában a' szerelmeseknek meg esküttetéseket. Soká tartó utánok való leelkedése után tsak ugyan végbe vitte az öreg szándékát. Mert midőn hallaná, hogy a' leány korán reggel naponként fíjának háló szobájába menne, meg húzta magát egy éjtszaka a' konyhának szegeletében, hogy a' fia semmit sem tudna felőle; de a' több lakosoknak megmondotta 's kérte is őket, hogy kiáltására néki gyertyát gyűjtanának. Reggel tehát mintegy hajnal tájban megy a' leány, kotzogatja a' szeretője ajtaját, ki is fel kél ágyából; 's az ajtót ki nyitja. Erre bé nyitja az ajtót az öreg após is, jó reggelt kíván fíjának, ki is ijedtében allig tudta el fogadni apja köszöntését. Az öreg az ajtó-tól mellze nem ment, hogy a' madarat ne talál ki szalasztaná, szaglasz, kérdi a' fíjától, ki vólna még véle a' szobában; mert ő idegen szagot érezne. Az ifjú mentegeti ugyan magát, mondván, hogy senki sem vólna; de az öreg, ámbátor sétét vólt is, nem hagyta magát meg vakítani, kiált a' lakosoknak, hogy néki gyertyát gyűjtanának. Az ifjú észre vévén az apja gyanakodását, a' leányt ki akarván a' szobából szöktetni, kérte őtet, hogy ne tsinálna lármát, 's ne költené fel

az álmos embereket, majd inkább maga gyújt a na gyertyát. De az após úgymond, tsak maradj itt benn, hiszem ők nem fognak azért haragudo i. El hozzák a' gyertyát, a' kályha megett meg látja a' leányt, 's így szól hozzá, hát te mit csinálsz ilyen korán a' fiannál; de jó hogy itt vagy, úgymond, mert imé számodra fölöstökömet hoztam. — El kezdi tehát a' nálla lévő korbátstsal verni; és mind addig verte, míg a' fija a' kezében lévő korbátstot meg nem fogta, mondván, hogy az apja ne bántaná a' leányt. Szót fogad az öreg; mert a' leány helyett a' fijasát fogta elől, 's mind addig verte, míg meg nem esküdött, hogy a' leányra ez után jó szemmel soha sem nézne. Elöl fogta ismét a' leányt; azt is mind addig forgatta; míg az is meg esküdött, hogy eztán a' fijasát színt olyan igen fogja gyűlölni, mint eddig szerette. Így tehát az esküvő meg leve pap nélkül; a' szerelme gyümöltse pedig még azon nap piros és kék színekkel virágozott sűrűen, mind a' két szerelmesnek hátán.

U. J. Nem sokára osztán neve napja esvén az új-módi meg esküdt völegénynek, eggy más valaki jelenlétében bé toppan az ajtón előbbi szerelmetesse, hogy szeretett mátkáját meg köszöntené. Ez azomban tsak két szóval reá emlékezteté hajdani esküvésére. El pirúl a' leány, ki megy, és mérgében úgy bé tsapja az ajtót, hogy azolta, allig hiszem hogy kereftül nem nézne előbbi szeretőjét.

Jobbitások.

Az ez előtt való újság darabnak 19 dik sorában e' szó helyett vezérekkel, olvasni kell vezérekkel.